АД „ КОМУНАЛНО “ ТРЕБИЊЕ

БРОЈ : 43-2 /2022

Датум : 28.02.2022.г.

Извјештај о пословању по Завршном рачуну за 2021. годину

АД „ Комунално “Требиње је по Завршном рачуну за 2021. годину остварило **позитиван резултат у пословању у износу од : 24.749 КМ.**

Активност која је претходила изради Завршног рачуна за 2021. годину била је припрема за редован Годишњи попис , организован формирањем пописних комисија за :

- попис некретнина и опреме;
- попис материјала, ситног инвентара и ауто гума на залихи и употреби, као и
- попис новчаних средстава у благајни и жиро рачунима, као и попис потраживања и и обавеза и
- Централне пописне комисије.

Коначну Одлуку о усвајању Елабората о попису доноси в.д. директора Друштва, након добијања Извјештаја од Централне пописне комисије са приједлозима пописних комисија за расход или отпис појединих ствари, а све са циљем усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем.

Као полазна основа за израду Завршног рачуна послужили су годишњи финансијски извјештаји Друштва, који се према међународним рачуноводственим стандардима и националним законодавним прописима састављају на крају године, а то су :

- Биланс стања ; Биланс успјеха ; Извјештај о осталим добицима и губицима у периоду ; Биланс токова готовине ; Извјештај о промјенама на капиталу ; Анекс – додатни рачуноводствени извјештај и Ноте.

*

У наставку извјештаја дајемо табеларни преглед пословања по Завршном рачуну за 2021. годину.

ПОЗИЦИЈА	ИЗНОС		Индекс
	Текућа година 01.01.-31.12.2021.	Претходна година 01.01.-31.12.2020.	2:3
1	2	3	4
ГРУПА 61 1. Приходи од вршења услуга, од тога :			
1.1. одржавање град.депоније „ Ободина“- по тендеру,	36.976	45.131	082
1.2. азил за псе- по тендеру,	25.265	28.205	090
1.3. чистоћа – по тендеру,	230.627	219.759	105
1.4. зеленило – по тендеру,	135.819	136.751	099
Свега приходи по Тендеру Града	**428.687**	**429.846**	**100**
1.5. прих.од врш.услуга одвоза комун. отпада-установама на буџету Града и Републике (62)/(61 установе) и ад, доо (280)/(265 корисника),	741.675	693.146	107
1.6. прих.од врш.услуга одвоза комун.отпада(стр, сур, сзтр и други с.п. (366)/(351-корисника),	139.323	125.688	111
1.7. приходи од домаћинстава-рачуни(8546)/ (8454 кор.) и(	906.385	870.988	104

1826)/ 1417 корисника полуг.такси),			
1.8. приходи од вршења погребних услуга (гробнице, гроб. мјеста и сл.) ,	175.545	166.177	106
1.9. приходи од пијачних услуга и градске тржнице ,	56.729	49.025	116
1.10. приходи од одржавања зеленила и других послова блиских регистр. дјелатности - по наруџби ,	52.760	79.230	067
1.11. приходи од фактурисања утрошка ел.енерг.на објекту „ Гараже“ и приходи од продаје папира	2.623	3.577	073
СВЕГА / ГРУПА 61 /:	**2.503.727**	**2.417.677**	**104**
ГРУПА 65 2.Остали пословни приходи, од тога :.	**48.251**	**146.200**	**033**
2.1. приходи по основу даровнице специјалног теретног возила и контејнера (разграничени приходи)	5.545	2.555	217
2.2. приходи из буџета по основу повратa пореза и доприноса	1.699	-	-
2.3. приход од Завода за запошљавање приправника према Пројекту Завода за запошљавање , - приход из буџета Града за циљне групе	9.150 10.400	5.850 -	156 -
2.4. приходи од Фонда здравства - рефундација боловања,	6.811	17.037	040
2.5. приходи од Фонда	14.646	10.758	136

дјечије заштите-рефундација породиљског боловања,			
2.6. Приходи од Фонда за екологију по Пројекту“ за љепше и чистије Требиње“		110.000	-
СВЕГА / ГРУПА 65 / :	**48.251**	**146.200**	**033**
УКУПНИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ (ГР. 61 + ГР.65)	**2.551.978**	**2.563.877**	**099**
2. ГРУПА 66 ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ- од тога :	**9.922**	**6.483**	**153**
2.1.1- приходи од камата на депозите ,	-	248	-
2.1.2 приходи од одобреног попуста по уговору о набавци горива,	9.922	6.235	159
3. ГРУПА 67 ОСТАЛИ ПРИХОДИ	**74.741**	**32.643**	**229**
3.1.добици од продаје контејнера и другог материјала,и вишкови по попису	20.200	10.631	190
3.2. приходи од наплаћених отписаних потраживања из ранијег периода,	31.355	5.361	585
3.3.приходи од наплаћених такси и судских трошкова по тужбама и рата за мобилне телефоне	23.186	16.651	139

и приходи од зат.камата			
I /УКУПНИ ПРИХОДИ / 1 + 2 + 3 /	**2.636.641**	**2.603.003**	**101**
1. ПОСЛОВНИ РАСХОДИ Гр. 50 + Гр.51+ Гр. 52 + Гр. 53 + Гр. 54 + Гр. 55	**2.505.746**	**2.402.842**	**104**
Гр.51 Трошкови материјала, готива и ел.енергије	**324.667**	**360.470**	**090**
Од тога : 1.1. трошкови материјала , рез.дij., садни мат. и канц.мат.,	125.989	186.008	068
1.2. трошкови горива ,	178.914	161.485	111
1.3. трошкови елек.енергије,	19.764	12.977	152
ГР. 52 трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи од тога :	**1.837.571**	**1.622.532**	**113**
1.4. трошкови бруто зарада и бруто накнада,	1.707.214	1.548.135	110
1.5. примања чланова Управног одбора,	11.574	6.944	167
1.6. остали лич.расходи по гранском колек.уговору-отпремнине,	6.967	6.211	112
1.7. разне помоћи у складу са прописима о раду,	2.956	3.844	077
1.8. трошкови дневница и путних трошкова ,	2.823	1.255	225
1.9. трошкови превоза на посао и са посла,	28.547	20.325	140
1.10. накнада регреса	76.471	31.994	239

по колек.уговору,			
1.11. остале накнаде - за рођење дјетета и друга примања радника,	1.019	3.824	027
ГР. 53 трошкови произ.услуга, од тога : 1.12. трошкови на изради еко острва и радови у гробљу**,**	**144.791** 7.710	**223.198** 52.101	**065** 015
1.13. трошкови птт услуга	16.758	28.909	058
1.14.трошкови транспорта, равнања депоније и рада ауто дизалице ,	16.642	23.644	070
1.15.трошкови текућег и инвес.одржавања опреме и одржавање инфор.система,	50.350	70.299	072
1.16.трош. закупнине,	8.328	7.243	115
1.17. трош.рекл. и пропаганде,	4.490	7.881	057
1.18.уговор о дјелу са физ.лицима,	33.292	29.789	112
1.19.трош.комун. услуга	4.563	1.539	296
1.20.трош.заштите на раду,	1.658	1.200	138
1.21. трошкови штампања рачуна,	1.000	593	169
ГР. 54 трошкови амортизације и резервисања 1.22. трошкови амортизације,	**140.981** 140.981	**122.373** 122.373	**115** 115
ГР. 55 нематеријални трошкови, од тога :	**43.627**	**54.771**	**080**

1.23. трошкови ревизије фин.извјештаја ,	3.000	3.000	100
1.24.трош.адвок.услуга,	170	1.247	014
1.25.трошкови струч.усавршавања, семинари и стручне радионице,	1.175	580	202
1.26.трошкови одржавања рачунара и израда нових рачунарских програма, за ПЈ Гробље и израда уговора са домаћинствима и прав. лицима,Цент.рег. ХОВ	1.935	4.290	045
1.27.технички преглед возила и услуге на одржавању опреме за чистоћу,	4.704	5.401	087
1.28 .трошкови репрезентације ,	6.326	8.835	072
1.29. трошкови премије осигурања лица и опреме,	11.806	10.560	112
1.30.трошкови платног промета,	4.071	8.387	048
1.31. трошкови чланарина коморама,	1.143	1.096	104
1.32. трошкови огласа у новинама и претплата на стручну литературу,	1.424	1.180	121
1.33. трошкови такси по тужбама и друге админ.таксе,	7.718	8.359	092
1.34. други немат.трошкови-награде за уређење балкона и других зел.површина, и друге акције на уређењу Града,	155	1.836	008
ГР. 55	**14.109**	**12.713**	**111**

трошкови пореза , од тога: 1.35. порез на имовину,	299	291	103
1.36. накнада за шуме и прот.пож.заштиту,	2.611	2.591	101
1.37. комунална и републичка такса,	780	900	087
1.38. комунална накнада по Рјешењу Града,	498	201	248
1.39. трошкови регистрације возила ,	7.061	7.701	092
1.40. накнада за воде,	1.077	1.029	105
1.41. допринос за запошљавање и профес.рехаб.инвалида,	1.782	1.580	
1.42. доприно сза солидарност Граду-усљед пандемије вируса „ корона „ **трошкови доприноса : 1.41+1.42**	-	5.205 **6.785**	**-**
2. **ГРУПА 56** **ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ**	**14.504**	**14.868**	**098**
1.43. расходи камата по кредиту, негат.курсне разл. и сл.,	14.504	14.868	098
3. **ГРУПА 57** **ОСТАЛИ РАСХОДИ, од тога :**	**82.084**	**67.347**	**122**
1.44. расходи по основу исправке вриједности сумњивих и спор.потраживања,	32.839	41.949	078
1.45. расходи по основу директног отписа потраживања	40.064	16.891	237
1.46. расходи по основу			

издвајања за хуманитарне , културне и спортске активности,	6.866	2.600	264
1.47. трошкови судск. спорова,	558	-	-
1.48. губици по основу продаје и расходовања некретнина и опреме,	50	770	006
1.49. остали расходи периода настали од разних ванредних догађаја и сравњења	1.707	5.137	033
II / УКУПНИ РАСХОДИ / 1 + 2 + 3 /	**2.602.334**	**2.485.057**	**105**
III/ Добитак прије опорезивања I минус II	**34.307**	**117.946**	**029**
IV / Текући порез на добит	9.558	8.245	116
V/ НЕТО ДОБИТАК /III минус IV/	**24.749**	**109.701**	**023**
VI/ НЕТО ДОБИТ ИЗ КАПИТАЛА /РЕВ.РЕЗЕРВЕ/			
УКУПАН НЕТО ДОБИТАК / V+VI /	**24.749**	**109.701**	**023**
Број запослених	**85,00**	**82,00**	**104**

Из прегледа се види да су Укупни приходи (2.636.641 КМ) **већи за 1 %** у односу на исти период прошле године **(2.603.003 КМ)** , (индекс 101).

Укупни приходи (2.636.641 КМ) дијеле се на :

- Пословне приходе (2.551.978 КМ);
- Финансијске приходе (9.922 КМ) и
- Остале приходе (74.741 КМ).
- **Пословни приходи (2.551.978 КМ)** ,са индексом од (099) , мањи су за 1 % у односу на исти период прошле године (2.563.877 КМ). Ови приходи су најважнији у пословању нашег Друштва јер су настали као резултат обављања послова за које смо регистровани , а то су :
- **збрињавање комуналног и другог отпада на градску депонију „ Ободина “;**
- **одржавање чистоће и зеленила на јавним површинама, према објављеном тендеру ;**
- **пружање пијачних услуга ; постављање и резервације пијачних столова и наплата пијацарине и услуга јавног WC ;**
- **пружање погребних услуга (продаја готових гробница, израда преклопница и издавање локација за изградњу гробница , наплата накнаде за одржавање гробних мјеста), као и**
- **сви други послови по наруџби који су блиски регистрованој дјелатности.**

Корисници наших услуга су :

- Установе (републичке и општинске);
- Акционарска друштва са већинским капиталом Града, као и остала а.д. и д.о.о. (друштва ограничене одговорности) ;
- Самостални предузетници (стр, сур и други с.п.) и
- Домаћинства на ширем подручју Града Требиња.

На **Цјеновник услуга** за наше кориснике сагласност је дао Начелник, односно Градоначелник Града, и то :

- Закључком број : 11-370-10/09 од 10.02.2009.г. за домаћинства ;
- Закључком број : 11-370-10-1/09 од 15.05.2009. године за установе, а.д. и д.о.о.и
- Закључком број : 11-370-29/04 од 20.05.2004. године за самосталне предузетнике.

- Из табеле се види да су неки приходи виши, а неки нижи у односу на исти период прошле године. **Раст су забиљежили** сљедећи приходи :

- Приход по тендеру за одржавање градске чистоће, индекс (105);
- Приходи од зеленила по тендеру су на прошлогодишњем нивоу ;
- Приходи од вршења услуга збрињавања комуналног отпада(категорија правних лица и установа) , индекс 107 ;

- Приходи од вршења услуга категорији с.п.(самос.предузетници) повећани су, индекс 111 ;
- Приходи од категорије домаћинстава, индекс (104) ;
- Приходи од погребних услуга , индекс (106);
- Приходи од пијачних услуга и градске тржнице, индекс (116) ;
- Приходи од донација контејнера и специј. возила , индекс (217) ,
- Остали пословни приходи (средства од Завода за запошљавање приправника индекс (156);
- Приходи породиљског боловања , индекс (136) ;
- Финансијски приходи по основу одобреног попуста на гориво , индекс (159);
- Добици од продаје контејнера , индекс (190) ;
- Приходи од наплаћених отписаних потраживања из ранијих година, индекс (585);
- Приходи од наплаћених судских такси по основу тужби, рате за мобилне телефоне и приходи од затезних камата , индекс (139).

Приходи који су забиљежили **опадајући тренд** су сљедећи :

- Приходи од азила по тендеру , индекс (090) ;
- Приход по тендеру за одржавање град.депоније, индекс (082);
- Приходи од одржавања зеленила по наруџби, индекс (067);
- Приходи од фактурисања утрошка ел.енергије на објекту „ Гараже “, индекс (073);
- Приходи од Фонда- рефундација боловања, индекс (040) ;

Према уговору број : 11-122-73/22308 од 18.07.2008. године, нашем предузећу је од стране СО Требиње повјерено одржавање градске депоније „ Ободина “, на период од 4 године. С обзиром на чињеницу да је 09.08.2012. године истекао уговор, накнадно је поптписан Анекс уговора број : 11-122-73-1/08, којим је продужено управљање до 31.12.2012. године.Затим је 07.02.2013. године са Градом закључен и Анекс 2 уговора број : 11-122-73-2/08, којим се продужава управљање градском депонијом на одређено вријеме, док се на други начин не ријеши то питање.

У фебруару 2012. године, закључен је са Општином Требиње уговор број : 11-122-27/2012, а односи се на одржавање **азила – прихватилишта за незбринуте псе** , на локалитету „ Ободина “, којим се Општина Требиње обавезује да рефундира све трошкове настале постојањем тог објекта. Тај уговор је продужен и у 2021. години.

У јануару 2021.г. Град је расписао преговарачки поступак за **:**

- **одржавање чистоће у износу од : = 43.016,26 КМ без ПДВ-а ;**
- **депоније у износу од : = 8.550,00 КМ без ПДВ-а;**
- **и азила у износу од : = 7.051,26 КМ без ПДВ-а;**
- **Свега : = 58.617,52 КМ без ПДВ-а или = 68.582,50 КМ са ПДВ-ом , за период од три (3) мјесеца 2021.године.**

05.02.2021. АД „ Комунално „ је добило Одлуку број : 11-404-2-2/20 о избору нас као најповољнијег понуђача.

16.02.2021 Град је донио Рјешење о именовању Надзорног органа за обављање послова по основу овог тендера.

16.02.2021. Закључен је Уговор број : 11-404-2-4/21 са Градом , на износ од : = 58.617,52 КМ без ПДВ-а.

У јануару 2021. Град је расписао други преговарачки поступак **за Зеленило у укупном износу од : = 27.349,82 КМ без ПДВ-а или = 31.999,29 КМ са ПДВ-ом, за период од 3 мјесеца .**

- 16.02.2021. добили смо од стране Града Одлуку, о избору нашег Друштва као најповољнијег понуђача.
- 16.02.2021. Град је донио Рјешење о именовању Надзорног органа за праћење реализације по овом тендеру.
- **16.02.2021. закључен је са Градом Уговор број : 11-404-3-4/21 на износ од : = 27.349,82 КМ.**

Укупна вриједност оба тендера је :

- За чистоћу, деп. и азил : = 58.617,52 КМ без ПДВ или = 68.582,52 КМ са ПДВ-ом
- За Зеленило : = 27.349,82 КМ „ или = 31.999,29 КМ „
- **СВЕГА : =85.967,34 КМ без ПДВ-а = 100.581,81 КМ са ПДВ-ом**

До 20.04.2021. предата је документација за Тендер који се односи на преостали дио године, који је објавио Град почетком априла 2021.г.

- 27.04.2021.г. добијена Одлука број : 11-404-12-6/21 о избору Комуналног као најповољнијег понуђача **;**
- Именован Надзорни орган за праћење реализације послова ;
- **12.05.2021. потписан Уговор број : 11-404- 12-8/21 на износ од :**
  - **= 234.508,98 КМ без ПДВ-**

- **Од тога :**
- **Чистоћа износи : = 187.805,98 КМ без ПДВ-а**
- **Одржавање санит.депоније : = 25.550,00 КМ „**
- **Азил за псе : = 21.153,00 КМ „**

*****

- **27.04.2021. добијена је Одлука број : 11-404-11-6/21 о избору Комуналног као најповољнијег понуђача за Зеленило ;**

- 07.05.2021. именован Надзорни орган за праћење реализације послова ;
- **12.05.2021. закључен Уговор број : 11-404-11-8/21 на износ од :**
  = 109.401,83 КМ без ПДВ-а

УКУПНА ВРИЈЕДНОСТ ОБА ТЕНДЕРА ЗА 2021.г. износи :

- **ЧИСТОЋА : 230.822,24 КМ без ПДВ-ам**
- **ДЕПОНИЈА : 34.100,00 КМ „**
- **АЗИЛ : 28.204,26 КМ „**
- **ЗЕЛЕНИЛО : 136.751,65 КМ „**

СВЕГА : 429.878,15 КМ „ или = 502.957,43 КМ са ПДВ-ом.

НАПОМЕНА :

У 2020.г. Град је расписао два тендера , за Чистоћу, депонију и азил, као и за Зеленило , за цијелу годину, и то у фебруару и марту 2020.г.

У **2019. години**, Град је био расписао преговарачки поступак за 2 мјесеца 2019.г. , а онда је у априлу направљен Оквирни споразум за остатак године, који се реализовао преко 3 уговора.

Учешће прихода по основу тендера (**428.687 КМ**) износи **17 %** у односу на укупне пословне приходе (2.551.978 КМ).

Приходи од фактурисања услуга одвоза комуналног отпада категорији правних лица, установа и самосталних предузетника **(883.621 КМ**) , учествују у пословним приходима Друштва са **35 % .**

Приходи од фактурисања услуга категорији домаћинстава **(906.385 КМ)** , учествују са процентом од **35 %** у укупним пословним приходима Друштва.

Приходи од погребних услуга **(175.545 КМ)** износе **7 %** од укупних пословних прихода.

Приходи од пијачних услуга и градске тржнице **(56.729 КМ)** износе **2 %** од укупних пословних прихода.

Приходи по Уговору или наруџби износе **(52.760 КМ)** или **2%** у односу на пословне приходе .

Остали пословни приходи **(48.251 КМ**) износе **2 %** од укупних пословних прихода.

- **Дакле, пословни приходи (2.551.978 КМ)** учествују са процентом од **97 %** у укупним приходима Друштва **(2.636.641 КМ), што је позитивно.** У пословању нашег Друштва , ставка пословних прихода је најважнија да би се обезбиједио континуитет у пословању и смањили пословни ризици, који могу угрозити постојаност Друштва. Тенденција Менаџмента Друштва је да се повећавају пословни приходи кроз проналажење нових пословних аранжмана , чиме би се повећало фактурисање услуга, а наплатом тих услуга дошло би до прилива новчаних средстава

- Друга значајна ставка у укупним приходима су **„ финансијски и остали приходи, у износу од : (9.922 КМ + 74.741 КМ = 84.663 КМ),** учествују са процентом од **3 %** у укупним приходима Друштва**.**

*****

Из табеле се види да су :

- **Укупни расходи (2.602.334 КМ) за 5 % већи** у односу на исти период прошле године **(2.485.057 КМ**), индекс (105).
- И они се дијеле на : пословне расходе , финансијске расходе и остале расходе.
- **Пословни расходи (2.505.746 КМ**) су за **4 % виши** у односу на 2020. годину(2.402.842 КМ) .

- Ставке које су забиљежиле **раст** у односу на исти период прошле године су :
- трошкови горива (индекс 111) су повећани у односу на 2020.г. Разлог томе није потрошња горива , него неочекивани раст цијена горива од 1,86 КМ на почетку године , до 2,28 КМ на крају године , или 23 % увећање. Утрошак горива у 2021. години је износио **99.017,70 тона или 206.164,73 КМ са ПДВ-ом** , а у 2020.г. је

износио **100.088,86 литара** или (186.532,71 КМ са ПДВ-ом) што је за **1.071,16 литара мање** у односу на 2020.г.

- трошкови ел.енергије (152) ;
- остале накнаде и разне помоћи у складу са колективним уговором ,примања чланова управног одбора, индекс (167) отпремнине (112), регрес (239), превоз на посао и са посла(140), трошкови дневница и службеног путовања (225) ;
- трошкови бруто зарада су повећани за 10 % , индекс (110);
- трошкове уговора о дјелу са физичким лицима , индекс (213) ;
- трошкове закупнине , индекс (115) ,
- трошкови уговора о дјелу са физичким лицима, индекс (112) ;
- трошкове комуналних услуга (296) и трошкови заштите на раду (138) ;
- трошкови штампања рачуна , индекс (169) ;
- трошкове амортизације (115), због набавке нових возила у 2019. и 2020. години и извршених додатних улагања која су повећала набавну вриједност опреме , а тиме и амортизацију , набавке рачунарске опреме и друге опреме , све у циљу унапређења производног процеса ;
- у ставци нематеријалних трошкова , ставке са повећањем су :
- трошкови стручног усавршавања и семинари су повећани због едукације упослених , индекс (202) ;
- трошкови премије осигурања лица и опреме имају индекс увећања (112) ;
- трошкови огласа и претплата на стручну литературу (121);
- трошкови пореза (14.109 КМ) су са индексом(111), а чине их накнаде за шуме и противпожарну заштиту, накнада за воде , комунална и републичка такса и остали порези и доприноси који не зависе од пословног резултата
- расходи због директног отписа појединих потраживања због немогућности наплате , индекс (237) ;
- расходи за издвајања за хуманитарне , спортске и културне активности , индекс (264) ;

- Ставке које су забиљежиле **пад** у односу на прошлу годину :
- трошкови материјала (резервни дијелови и режијски материјал за ПЈ Механизација , садни материјал за ПЈ Зеленило и канцеларијски материја за ПЈ „ Економски послови “), индекс пада (068);
- у ставци трошкова производних услуга,смањена су издвајања градње „ еко острва „, рада аутодизалице, равнање депоније, као и радови у гробљу (7.710 + 16.642 = 24.352), индекс (032) ;
- трошкове ПТТ услуга , индекс умањења (058) ;

- трошкови текућег и инвестиционог одржавања , индекс умањења (072),
- трошкове рекламе и пропаганде , везаних за оглашавање активности нашег Друштва, затим упућивање позива за радне акције , куповина рекламног материјала , са знаком нашег Друштва имају индекс умањења (057);
- трошкови адвокатских и здравствених услуга , индекс (014) ;
- трошкови израде рачунарских програма и квартално одржавање софтвера , индекс (045) ;
- трошкови техничког прегледа возила, индекс (087) ;
- трошкови репрезентације, индекс (072) , настали су као резултат долазака делегација из ближег и даљег окружења , и одржавања важних састанака везаних за преговарање око статуса депоније „ Ободина “, као и одржавања састанака невладиног сектора око добијања бесповратних средстава или донација у опреми ;
- трошкови платног промета , са индексом (048) настали као резултат преласка на електронско плаћање услуга ;
- таксе по тужбама , индекс (092);
- други трошкови око додјеле награда за најљепше уређено двориште и сличне акције од значаја за одржавање чисте животне средине , индекс (008) ;
- расходи камата , индекс (098) због одобреног намјенског кредита за набавку опреме , од НЛБ банке , у износу од 500.000,00 КМ са роком отплате 60 мјесеци ;
- расходи због исправке вриједности ненаплаћених потраживања, индекс(078) ;
- остали ванредни расходи, индекс (033).

Укупни пословни расходи / 2.505.746 КМ / учествују са процентом од **96 %** у укупним расходима (2.602.334 КМ).

У овом периоду **пословни приходи / 2.551.978 КМ / су били виши од пословних расхода / 2.505.746 КМ / за 46.232 КМ, или индекс /102**/, а разлог је :

- у повећаном обиму активности у одржавању чистоће и зеленила у току 2021. године , што је имало за посљедицу повећање фактурисаних прихода ;
- дошло је до извјесног повећања фактурисања наших услуга категорији домаћинстава ;
- Учествовали смо у акцијама око уређења „ Ћатовића крака “, као и у осмишљавању и дјелимичној реализацији око озелењавања површина око Олимпијског базена.

Уштедама у трошковима и повећањем фактурисања наших услуга у наредном периоду, пословање може да достигне задовољавајући проценат економичности у пословању од 1 % или више.

Финансијски и Остали расходи, у износу од **96.588** КМ (14.504+82.084) виши су у односу на прошлу годину (82.215 КМ) за индекс од /117/. На овој позицији књижена су : камате по дугорочном кредиту , потраживања од купаца, која нису наплаћена, или је наплата неизвјесна, и као таква се књиже на расходе исправке сумњивих и спорних потраживања, издаци за акције спортског и хуманитарног карактера , губици по основу расходовања и други ванредни расходи. Они учествују са процентом од **4 %** у укупним расходима Друштва.

Што се тиче пословног резултата од **24.749 КМ**, наше Друштво може бити задовољно. Међутим, потребно је стално праћење трошкова пословања и проводити уштеде, гдје је то могуће , радити на повећању обима послова, као и на наплати наших потраживања. То је приоритет и на томе треба истрајати како би се позитивно пословало.

Успјешност пословања сваког привредног субјекта мјери се показатељима: продуктивности, економичности и рентабилности.

Продуктивност, као однос остварених пословних прихода(2.551.978 КМ) и утрошеног рада (1.837.571 КМ) , износила је **1,39 ,** дакле задовољавајућа. Дјелатност нашег Друштва захтијева повећан број радне снаге, која обавља углавном мануелне послове, уз помоћ одговарајуће опреме и механизације. Посједујемо 18 радних и једно путничко возило. Уз свако специјално возило потребна су најмање 3 радника, да би се процес вршења сакупљања, одвоза и одлагања комуналног отпада благовремено извршавао. Овим показетељом се правдају трошкови обрачунатих бруто зарада упослених.

Економичност, као однос укупних пословних прихода(2.551.978 КМ) ,и укупних пословних расхода (2.505.746 КМ) , износила је **1,02**. Треба тежити да тај коефицијент буде 1 или више од 1, што је у нашем пословању евидентно . Успјешност у пословању се може постићи прављењем плана уштеда на појединим позицијама трошкова , или повећати послове , односно фактурисање. Возни парк је у релативно лошем стању, тако да су неопходне или сталне поправке или куповина нових. Стручно особље у ПЈ „Механизација“ је у току 2021. године обилазило поједине фирме из ближег и даљег окружења у потрази за специјалним возилима и другом опремом , која би замијенила постојећу механизацију.

Рентабилност , као однос пословног резултата (24.749 КМ) и властитог капитала (994.961 КМ) је била 2,49**,** дакле пословало се рентабилно.

Да би се ови пословни резултати наставили и у сљедећем периоду, потребно је уложити **максималне напоре у наплати услуга од наших корисника** , како из сектора правних лица и самосталних предузетника, тако и сектора домаћинстава.

Примјера ради наводимо да су у току 2021. године покренуте **/59 / тужби** према **корисницима из сектора домаћинстава** , или 5.535,23 КМ , на име главног дуга и 5.900,00 КМ , на име уплаћених судских такси, како би Суд примио предмете.

Са 31.12.2021. године , **укупан број неријешених предмета од домаћинстава износи 54,** од тога : главни дуг 5.011,95 КМ и судске таксе од 5.225,00 , **или укупно 10.236,95 КМ.**

Напомињемо , у случају утуживања , Суд брзо рјешава предмете , кад се зна запослење туженог или ако посједује одређену имовину, што се тиче физичких лица. Везано за тужбе правних лица, проблем је , ако су жиро рачуни блокирани или се води поступак стечаја или ликвидације, гдје је Суд немоћан да се такви предмете ријеше у краћем року.

Укупно је тужено (8) правних лица , главни дуг (7.200,65 КМ) и судске таксе од (800,00 КМ) **или укупно (8.000,65 КМ).**

Проценат наплате наших услуга у 2021. години је износио око 85 %.

Навешћемо неке ставке из Биланса стања , **гдје се види финансијски положај ,** односно , стање имовине , обавеза и капитала Друштва.

- **Нето вриједност некретнина и опреме** износи : **680.270 КМ** , што је 17 % мање у односу на 2020. годину (811.496 КМ)
- **Текућа или обртна средства Друштва** износе: **848.372 КМ** , што је за 1 % мање у односу на 2020.годину (854.385 КМ)
- Од тога су :
- Залихе материјала 24.710 КМ
- **Потраживања од купаца : 489.084 КМ**
- Потраживања од држ. органа и институција
- (боловање, запошљавања) 1.382 КМ
- **Потраживања од Бобар банке у стечају : 176.155 КМ**
- Потраживања од радника : 1.340 КМ
- АВР : 3.476 КМ
- Исправка ненапл.потраживања / 219.518 КМ /
- **Готовина 371.743 КМ**

- **Капитал Друштва** износи : **994.961 КМ** што је за 3 % више у односу на 2020.годину (970.212 КМ)
- Од тога су:
- Основни капитал : 363.611 КМ
- Законске резерве : 30.996 КМ
- Нераспоређени добитак : 575.605 КМ
- Нераспоређени добитак 2021. 24.749 КМ
- **Укупне обавезе**: **533.681 КМ** или 24 % мање у односу на 2020.г. (695.669 КМ)
- **Укупна пословна актива и пасива 2021** износе : **1.528.642 КМ** или 8 % мање у односу на 2020. годину (1.665.881 КМ).

Стављајући у однос текућа или обртна средства и краткорочне обавезе, могу се израчунати **показатељи ликвидности**, и она је у овом периоду била задовољавајућа. Дакле, са расположивим средствима су се могле измирити све пристигле текуће обавезе.

Посматрано на дужи рок , Друштво обезбјеђује **задовољавајући степен финансијске стабилности и сигурности .**

Наведени показатељи указују на чињеницу , да је наше Друштво ликвидно и да може на дужи рок да планира инвестиционе пројекте ширих размјера, уз дјелимично властито учешће. Међутим , са расположивим властитим средствима , да не бисмо угрозили текућу ликвидност, у марту 2020.године , подигли смо дугорочни кредит од 500.000,00 КМ , на период од 60 мјесеци, од НЛБ банке а.д. Бања Лука. Кредит је био намијењен за инвестициона улагања , односно куповину неопходне опреме за обављање дјелатности. Уз сваку траншу кредита достављали смо спецификацију односно фактуру купљеног возила или машине.

Напомињемо, да су до момента израде овог Извјештаја , све обавезе уредно измирене,према року доспијећа , а односе се на обавезе : према нашим повјериоцима, упосленим , за порезе и доприносе према Пореској управи, ПДВ према Управи за индиректно опорезивање, као и рате по кредиту.

Навешћемо значајније догађаје који су се десили у 2021. години :

- Извршена је ревизија финансијских извјештаја за 2020. годину , и дато је **позитивно мишљење,**
- Извршено је инвестирање у надоградњу постојеће опреме и возила, поправку већ постојеће, да би се унаприједио производни процес ,

02.04.2020. године добили смо донације у виду полуподземних контејнера , од компаније ALGERINA из Новог Сада у вриједности од 13.100,00 евра (25.621,37 КМ), и то :

1 полуподземни контејнер од 5 м3- Molok Domino

2 полуподземна контејнера од 5 м3 – Molok Cllassic.

Од фирме Korali doo из Краљева добили смо 1 ком полуподземног контејнера од 3м3 (6.258,70 КМ) ;

08.09.2020. добили смо донацију од Данске , вриједност 3.362 $ или 5.611 КМ , и то :

- 84 контејнера од 400 литара и

- 80 контејнера од 600 литара.

23.11.2020. добили смо донацију од Данске вриједности од 2.337 $ или 3.863 КМ, и то :

- 114 контејнера од 800 литара и

- 143 контејнера (77 ком од 600 литара и 66 конт. од 800 литара) укупне вриједности од 2.931 $ или 4.845 КМ.

Дакле, укупне донације у 2020. години су износиле : = 46.199 КМ .

- Вршени су радови (земљани, грађевински и браварски) на излијевању подлога и монтажи боксова у којима ће се налазити контејнери ;

- Разматран је и усвојен на Управном одбору, Извјештај о реализацији Плана пословања за период 01.01. – 31.12.2021. г., као и Приједлог Плана пословања за 2022. годину.

Урађен је **Приједлог плана пословања за 2022. годину**. Као полазна основа за израду послужили су, тренутни финансијски показатељи пословања у Друштву у 2021. години, као и Планови рада и инвестирања , које су доставили правовремено руководиоци пословних јединица, као и стручне консултације са в.д. директором у погледу планирања развојне политике у наредном периоду. Све планиране ставке, у погледу укупних прихода , укупних расхода ,као и резултата пословања , могу претрпјети одређене корекције, што је условљено растом цијена улазних елемената , битних у обављању основне дјелатности у Друштву. Свјесно се ишло на умањење, као и на повећање појединих ставки , у погледу планираних прихода , као и планираних

расхода , према оствареним у 2021. години, управо због неких тренутних показатеља из окружења, и неких неисплаћених обавеза из ранијег периода.

- Менаџмент Друштва , уз сагласност Управног одбора, одазивао се на бројне хуманитарне акције које су се организовале на подручју Града Требиња, са издвојеним и уплаћеним средствима од : = 6.866,00 КМ.

- Наше Друштво је у 2021. године аплицирало на јавни позив од стране ЈУ Завода за запошљавање Републике Српске, Пале, за коришћење средстава :

- за запошљавање једног приправника , одобрена су средства у износу од 5.500,00 КМ
- за запошљавање радника по програму Града и Завода за запошљавањем издвојена су нам средства од 10.440,00 .КМ.

С обзиром на специфичности дјелатности коју обављамо, Друштво треба да обезбиједи адекватну заштиту запослених радника , и то организовањем систематских прегледа и набавком адекватне опреме за поједине ризичне послове. Тренутно је запослено **85 радника**.

Од тога у ПЈ „ Чистоћа “ – 20 радника, у ПЈ „ Зеленило “ – 7 радника , у ПЈ „ Гробље “ – 4 радника, на објекту „ Гараже “- 13 радника , на депонији „ Ободина “- 6 радника, у Азилу – 3 радника и у ПЈ „ Економски послови “- 32 радника .

У наставку овог Извјештаја презентујемо неке догађаје који су се десили или ће се реализовати у наредном периоду, а то су :

- У децембру 2020.г. Фонд за за заштиту животне средине и енергетску ефикасност Републике Српске, Бања Лука објавио је Јавни конкурс за додјељивање средстава за суфинансирање програма и пројеката из области заштите животне средине, за 2020. годину.

Стручно особље Друштва је сачинило пројекат под називом **„ за љепше и чистије Требиње- фаза 2.** “. Вриједност Пројекта је 232.850,00 КМ , 30% властито учешће и 70 % средства Фонда. Сва потребна документација је послата 18.01.2021.г. У пројекту смо навели потребу за додатном куповином полуподземних контејнера (10 комада) ; контејнера од 1,1 м3 (100 комада), као и набавку специјалног возила. Одобрена су нам средства од 115.000,00 КМ , и то 70 % средства Фонда и 30 % властито учешће. Међутим, како нисмо нашли адекватну опрему, није потписан Уговор са Фондом и средства нису искоришћена.

- Очекује се да Град објави **тендер за 2022**. годину ,који се односи на Чистоћу, Депонију, Азил и Зеленило.

- У току 2022. године ревизорска кућа „ Пословни информатор- ревизија “ д.о.о. са Пала ће извршити ревизију финансијских извјештаја за 2021. годину, према закљученом уговору.

- У наредном периоду у Граду Требињу планирају се бројни инвестициони пројекти, гдје Комунално а.д. види шансу у конкурисању за добијање послова око одржавања чистоће, као и одржавања или креирања нових зелених површина, зашто имамо потребан профил стручњака.
- и у 2022.години ће се наставити са одржавањем семинара , под покровитељством Свјетске банке , са проблематиком одлагања отпада, јер је то процес који траје и потребно је обезбиједити све услове како би се отпад исправно одлагао и по могућности сортирао и рециклирао.
- Стручна служба у Друштву ће се ангажовати око праћења конкурса , који се углавном односе на финансирање пројеката чији је мото „ очување здраве животне средине “. Потребно је обилазити и окружење и упознавати се са начином рада предузећа чија је дјелатност слична нашој. Треба тражити и адекватну опрему за обављање дјелатности.- Потребно је пратити преко интернета достигнућа у начину одлагања и управљања комуналним отпадом. Упућивати молбе за донацију одговарајуће опреме, а све у циљу унапређења производног процеса.
- Млађи кадар из предузећа би се требао ангажовати максимално на изради пројеката , који би могли бити реализовани у блиској будућности. Значи, треба увијек имати на располагању списак потреба и списак понуђених пројеката.

Комунално предузеће је 07.09.2001. године, по Рјешењу Дирекције за приватизацију, регистровано **као акционарско друштво, са основним акционарским капиталом од 363.611 КМ.**

Тренутно учешће у капиталу је сљедеће / у процентима /:

- Град Требиње 30,00 %,
- Lotex d.o.o. 26,47 % и
- Остали акционари 43,53 %

Органи управљања у нашем Друштву су :

- Скупштина акционара,
- Управни одбор и
- Директор

Наше предузеће примјењује **модел корпоративног управљања**, с обзиром на чињеницу да се његовим акцијама тргује на слободном берзанском тржишту.

Предуслов за успјешно пословање у предузећу је у добром корпоративном управљању, које се огледа у коректном односу између менаџмента Друштва, Управног одбора и акционара. Сви власници капитала упознају се са пословањем Друштва на редовним скупштинама акционара, гдје се презентују Финансијски извјештаји ,као и Извјештај о пословању за протекли период.

Развојна политика Друштва не може се проводити без улагања одређеног износа финансијских средстава. У наредном периоду наставиће се активности , започете у 2021. години, у погледу постављања одређеног броја контејнера за одлагање разних врста отпада, стакло, папир и пластика , који ће се послије адекватно сортирати и даље обрађивати или продавати. Планира се инвестирање у санацију депоније „ Ободина“. Све те активности су неопходне , јер количина отпада стално расте, а капацитет постојеће депоније не може да обради додатни отпад.

Само да наведемо да је у 2021. години на градску депонију дотјерано **14.195,62 тона** или 1.562,02 тона мање у односу на 2020. годину (**15.757,64 тона).** У структури отпада највише је заступљена пластика, органски отпад, гуме, метал и кабасти отпад. Све активности око сабијања отпада врше се помоћу радних машина / булдожер и комбинирке /.

Потребне су научне студије и пројекти за санацију депоније, а за то су неопходна значајна финансијска средства.

У 2021. години редовно су одржаване сједнице Управног одбора на којима су разматрани : Приједлог плана пословања за 2021. г., Извјештај о пословању по Завршном рачуну за 2020. годину, као и доношење Приједлога одлука о усвајању Извјештаја о пословању за 2020.г., као и финансијског извјешта и Приједлог Одлуке о расподјели добити за 2020. г. Упознати су са Извјештајем овлашћене ревизорске куће о извршеној ревизији финансијских извјештаја за 2020. годину.Разматран је и полугодишњи извјештај о пословању за 2021. годину. Активно су учествовали у свим дебатама које су се односиле на пословање Друштва, подржали су све активности које имају за циљ унапређење процеса рада. Сложили су се око куповине нових возила, око кредитног задужења, приједлога нове систематизације радних мјеста. Разматрали су и усвојили Извјештај о реализацији планираних активности у 2021. години, као и Приједлог плана пословања за 2022. годину.

Управни одбор је на годишњој скупштини акционара, одржаној у августу 2021. године, у свом извјештају,дао мишљење да ли је било неких неусклађености у организацији или кодексу понашања, а односе се на : стручност и независност директора, односно чланова Управног одбора, моралне стандарде у њиховом понашању, одговорност,

присуство сједницама, политику накнада , пажњу у проучавању датог писаног материјала и друга питања у управљању која су значајна. Износио је своје виђење финансијског положаја Друштва и резултата пословања, и предлагао је менаџменту Друштва неке сугестије у планирању будућих активности.

И у наредном периоду , за реализацију ових пројеката, биће нам потребна подршка Управног одбора , Града, као и едукација грађанства о значају очувања еколошки здраве средине. На менаџменту Друштва је да донесе исправне пословне одлуке, како би се обезбиједио континуитет у вршењу услуга. Увијек су присутни пословни и финансијски ризици у пословању. Успјех сваког Друштва огледа се у способности контролисања тих ризика.

На основу свих наведених чињеница и података, пред АД „ Комунално “ Требиње , у будућем периоду отварају се послови широких размјера, гдје је потребна мудра Одлука и понашање менаџмента Друштва, да се суочи са ризицима , како би се ти планирани послови почели обављати. За све те послове потребни су вријеме и новац.

Сврха овог Извјештаја је да се што објективније прикаже финансијско стање Комуналног А.Д. , проблематика у пословању, као и перспектива развоја у периоду који слиједи.

Доставити :

1 х в.д. директору

1 х Управном одбору

1 х Скупштини Града

1 х АПИФ-у

1 х а/а

Извјештај саставила :

Мира Бркић дипл.екон.